

POSTANOWIENIE

Dnia 31 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Ewa Stefańska

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z powództwa E. R. i R. R.

przeciwko Bank S.A. w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 31 marca 2023 r. w Izbie Cywilnej
w Warszawie,

zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie

z 22 września 2022 r., sygn. akt IX Ca 1488/21,

1. oddala zażalenie;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów 2700 (dwa tysiące siedemset) zł kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

E. R. i R. R. domagali się zasądzenia od Banku spółki akcyjnej w W. 2 200 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 19 lutego 2021 r. do dnia zapłaty. Określona przez nich wartość przedmiotu sporu, na 2200 zł, nie była sprawdzana ani z urzędu, ani na zarzut strony pozwanej.

Wyrokiem z 15 listopada 2021 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie zasądził od pozwanego na rzecz powodów 2 200 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 6 lipca 2021 r. do dnia zapłaty oraz oddalił powództwo w pozostałej części.

Apelację od tego orzeczenia wniósł pozwany, oznaczając wartość przedmiotu zaskarżenia na 2 200 zł.

Wyrokiem z 15 czerwca 2022 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił tę apelację.

Skargę kasacyjną od powyższego rozstrzygnięcia złożył pozwany, zaskarżając je w całości i oznaczając wartość przedmiotu zaskarżenia na 182 200 zł.

Postanowieniem z 22 września 2022 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie sprawdził wartość przedmiotu zaskarżenia wskazaną przez pozwanego i oznaczył ją na 2 200 zł oraz odrzucił skargę kasacyjną.

Powyższe orzeczenie zaskarżył zażaleniem pozwany, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 398² § 1 w zw. z art. 25 § 1 w zw. z art. 398⁴ § 3 k.p.c. przez odrzucenie skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej wskutek bezzasadnego przyjęcia, że wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym wynosi w niniejszej sprawie mniej niż 50 000 zł, w sytuacji, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym w rzeczywistości wynosi 182 200 zł.

We wnioskach skarżący domagał się zmiany zaskarżonego postanowienia w całości przez ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym na 182 200 zł i uchylenia postanowienia w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się nieuzasadnione.

W pierwszej kolejności przypomnieć trzeba, że w sprawach, w których dopuszczalność środka zaskarżenia zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia, sąd ma obowiązek sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia. W takim wypadku podstawą działania sądu są przepisy regulujące dopuszczalność środka oraz skutki wynikające z jego niedopuszczalności, a nie art. 25; przepis ten może być jednak stosowany przez analogię (zob. postanowienia SN: z 7 kwietnia 1997 r., III CKN 71/97, Wok. 1997/7, s. 4; z 9 lipca 1997 r., II CKN 257/97; z 6 kwietnia

2007 r., II PZ 12/07, OSNP 2008, nr 11–12, poz. 169; z 22 listopada 2007 r., II UZ 37/07, OSNP 2009, nr 1–2, poz. 30; z 16 kwietnia 2008 r., V CZ 17/08, OSNC-ZD 2009, nr 1, poz. 8; z 22 marca 2012 r., V CZ 157/11, IC 2013/6, s. 42, z 17 kwietnia 2021 r., II CSK 226/20 i z 26 sierpnia 2021 r., I UZ 7/21, OSNP 2022, nr 6, poz. 62).

Ustalona przez sąd wartość przedmiotu sporu, podobnie jak wartość podana przez powoda, pozostaje stała do zakończenia postępowania oraz w postępowaniu kasacyjnym, chyba że dojdzie do zmiany powództwa lub orzeczenia ponad żądanie (art. 368 § 2) – zob. J. Gudowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Postępowanie rozpoznawcze*, red. T. Ereciński, LEX/el. 2022, teza 12 do art. 25.

Wskazana przez skarżącego w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji ani dla Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 (zob. postanowienie SN z 9 czerwca 2020 r., III CSK 17/20).

Należy podkreślić, że z art. 25 i 26 wynika reguła utrwalenia niezakwestionowanej przez pozwanego lub niesprawdzonej przez sąd wartości przedmiotu sporu na okres całego postępowania we wszystkich instancjach. Możliwość odpowiedniego zastosowania do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia, zarówno w apelacji, jak i w kasacji, „przepisów o wartości przedmiotu sporu” musi być sprowadzona do tego, że w razie zaskarżenia w całości orzeczenia rozstrzygającego o całym przedmiocie sporu jako wartość przedmiotu zaskarżenia należy podać jego wartość ustaloną w pierwszej instancji. Nie można natomiast odesłania tego rozumieć jako uprawnienia do ponownego oznaczania wartości przedmiotu zaskarżenia na użytek kasacji, według reguł z art. 19 i n., w sposób prowadzący do podwyższenia ustalonej już wartości przedmiotu sporu (zob. postanowienie SN z 17 grudnia 2003 r., IV CZ 153/03). Wówczas niezbędne jest sprawdzenie aby ustalić, czy skarżący w celu obejścia przepisów procesowych dokonał zawyżenia wskazanej wartości, instrumentalnie zmierzając do przekroczenia progu wyznaczającego dopuszczalność skargi kasacyjnej

(zob. postanowienia SN: z 19 lutego 2014 r., V CSK 275/13 i z 1 grudnia 2016 r., IV CSK 247/16).

W przedmiotowej sprawie nie ulega wątpliwości, że skarżący nie widział przeszkód do uczestniczenia w procesie zarówno w pierwszej, jak i w drugiej instancji, gdy wartość przedmiotu sporu i wartość przedmiotu zaskarżenia wynosiły 2200 zł. Dopiero na etapie wnoszenia skargi kasacyjnej pojawiło się 182 200 zł. Należy uznać, że nastąpiło to tylko i wyłącznie w celu uzyskania możliwości wniesienia skargi kasacyjnej.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 1 i § 3 k.p.c. O kosztach postępowania zażaleniowego rozstrzygnięto na podstawie art. 108 § 1, 98 i 99 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

[ms]